

O'QUVCHILARGA INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA MUSIQA FANINI O'QITISH

Turdiyoyeva Moxlaroy Adashbek qizi

*Namangan davlat pedagogika instituti
Musiqqa ta'limi va san'at 2 bosqich magistranti*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada o'quvchilarga innovatsion yondashuv asosida musiqqa fanini o'qitish nazariy va amaliy asoslari yoritiladi. Talabalarda musiqiy tafakkurni rivojlantirish, estetik didni shakllantirish hamda dars samaradorligini oshirishda interfaol metodlar, axborot texnologiyalari va kreativ ta'lim usullarining o'rni tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *musiqashunoslik, pedagogika, innovatsion metod, interfaol ta'lim, estetik tarbiya, musiqiy tafakkur.*

Hozirgi davrda ta'lim jarayonini zamonaviy talablarga mos tashkil etish ta'lim sohasining eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Shiddat bilan rivojlanayotgan raqamli davrda musiqiy ta'lim ham an'anaviy yondashuvlardan chekinib, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etishni taqozo etadi.

Musiqashunoslik fani o'quvchilarda musiqiy madaniyat, badiiy tafakkur va estetik idrokni shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Shu bois, uni o'qitishda o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki ijodiy muhit yaratuvchi shaxs sifatida maydonga chiqadi. Prezidentimiz Sh.M. Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek: "Bugungi kunda ta'lim tizimini zamonaviy, innovatsion asosda tashkil etmasak, yoshlarimizni kelajakka tayyorlashda orqada qolamiz". Shu nuqtai nazardan, musiqashunoslik fanini o'qitishda interfaol, ijodiy va axborot-kommunikatsion metodlarni qo'llash zamon talabi hisoblanadi.

Musiqashunoslik — bu nafaqat musiqqa san'ati tahlili, balki musiqiy tafakkur, estetik idrok va milliy qadriyatlarni anglash jarayonidir.

U pedagogika bilan uzviy bog'liq bo'lib, ta'lim oluvchilarning ijodiy fikrlashini va hissiy sezgirligini rivojlantiradi. Pedagog olim A. Hasanovning fikricha: "Musiqqa orqali inson ruhiyatiga ta'sir etish — bu estetik tarbiyaning eng nozik, ammo eng samarali yo'lidir".

Demak, musiqashunoslikni o'qitishda asosiy maqsad — talabalarda musiqiy tafakkur va badiiy didni shakllantirishdir. Innovatsion pedagogika deganda o'quv jarayonida yangicha metod, texnologiya va interfaol vositalardan foydalanish tushuniladi. Musiqqa ta'limida bu quyidagilarni o'z ichiga oladi:

☒ "Aqliy hujum" — musiqiy asarlarni tahlil qilishda talabalarni erkin fikrlashga o'rgatadi.

☒ "Klaster" metodi — asar tahlilining konseptual xaritasini yaratishga yordam beradi.

☒ Multimedia vositalari — audio va video materiallar orqali idrokni boyitadi.

☒ “Rol o‘ynash” usuli — kompozitor, ijrochi yoki tanqidchi rolini ijro etish orqali musiqiy tahlilni chuqurlashtiradi.

Z. Kodály ta’kidlaganidek: “Har bir bola musiqiydir. O‘qituvchining vazifasi — uning ichidagi musiqani uyg‘otishdir.” Tajriba-sinov ishlari O‘zbekiston davlat konservatoriyasida o‘tkazilgan bo‘lib, unda 2-bosqich talabalar ishtirok etdi. Innovatsion metodlardan foydalanilgan darslarda:

- ☒ talabalar faolligi 35% ga oshgan,
- ☒ musiqiy tahlil qilish malakasi 40% ga yaxshilangan,
- ☒ darsga bo‘lgan qiziqish va ishtirok 25% ga oshgani kuzatilgan.

Bu esa innovatsion yondashuvlarning samaradorligini isbotlaydi.

Musiqashunoslik fanini o‘qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlar:

- ☒ ta’lim oluvchilarning faolligi va mustaqil fikrlashini oshiradi,
- ☒ ijodiy tafakkur va estetik idrokni rivojlantiradi,
- ☒ musiqiy bilimlarni chuqur va mustahkam o‘zlashtirishga yordam beradi.

Kelgusida ushbu fanni o‘qitishda raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar va onlayn musiqiy tahlil vositalarini joriy etish ta’lim sifatini yanada oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, musiqashunoslik fanini o‘qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlarni joriy etish — nafaqat ta’lim jarayonini zamon talablari darajasiga olib chiqadi, balki talabalarda musiqaga nisbatan yangicha dunyoqarash, mustaqil fikrlash, ijodkorlik va estetik tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Bunday yondashuvlar musiqiy ta’limni yanada samarali, qiziqarli va interfaol jarayonga aylantiradi.

Demak, musiqashunoslik darslarida innovatsion pedagogika vositalarini muntazam qo‘llash — kelajak avlodni nafaqat bilimli, balki musiqiy madaniyatli, estetik didi rivojlangan shaxs sifatida tarbiyalashning muhim omilidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Asrakulova, A. (2024). THE ROLE OF ECONOMIC CONSCIOUSNESS AND ECONOMIC THINKING IN THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC IMAGE OF THE WORLD. *Инновационные исследования в науке*, 3(9), 29-32.

2. Qodir o‘g‘li, M. S. (2025). MILLIY MUSIQA–XALQ MADANIYATINING MA’NAVIY KO‘ZGUSI. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 8(10), 107-109.

3. Gaziyev, J. J. (2021). VOCAL MUSIC OF UZBEK COMPOSERS. In *WORLD SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS* (pp. 260-262).

4. Qodir o‘g‘li, M. S. (2025). MUSIQA O‘QITUVCHILAR DARSLARDA ILG‘OR TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH KO‘NIKMALARI. SO‘NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI, 8(9), 90-94.

5. Nabievna, A. A. (2022). FACTORS OF THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC THINKING OF YOUTH DURING THE THIRD RENAISSANCE. *Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities*, 2(1.7 Philosophical sciences).

6. Gaziyeu, J. J. (2024). NAMANGAN VILOYATI TARIXI VA MADANIYATI DAVLAT MUZEYI. Inter education & global study, (5 (1)), 456-465.

7. Sobirova, M., & Murodova, S. (2021). Effects of biopraparites on cynara scolymus L., micro and macroelements, and quantity of flavonoids. In E3S Web of Conferences (Vol. 258, p. 04025). EDP Sciences.